

Entrevista a Pascal Comelade, músic nord-català

“Sóc un cas d'esquizofrènia cultural i musical”

Pascal Comelade viu a Vernet (Conflent). La seva orquestrina, Bel Canto, interpreta música popular amb instruments de juguina. Per problemes de distribució, aquest músic català és quasi un desconegut entre nosaltres, tot i que acaba de treure el seu darrer disc, *Trafic d'abstractions*.

El seu oncle de Vernet havia estat director de cobla. Al Portús, hi té un altre oncle, conductor d'autobús de tota la vida, que tocava el piano en un cafè i que ara és acordionista de ball. El seu pare va dirigir durant més de vint anys un grup folklòric català, i la seva àvia tocava la mandolina. De petit no va tenir mai un piano de juguina, és musicalment autodidacte i ha crescut enmig de sons folklòrics, música de jazz i, més tard, rock'n'roll. De tota aquesta herència musical, en conserva la devoció per la música popular en el sentit més ampli. Amb el seu tractament personal, ha dissenyat un univers sonor intimista, d'esperit bohemí i de continguts surrealistes, ple de composicions senzilles en què es barregen les seves particulars recreacions de clàssics populars com “La lluna, la pruna”, “Bésame mucho”, “Proud Mary” de Creedence Clearwater Revival, “Stand by Me” de Ben E. King o música de Nino Rota. Dirigeix una petita banda de músics que tan aviat sona com una orquestra de cabaret. Oriol Perucho (bateria), Gat (guitarra espanyola i pianos de juguina), Pierre Bastien (violí), Enric Casassas (triangle), Mark Cunningham i Jakob Draminsky (vent) són els components habituals de la Bel Canto Orchestra.

—*El teu lloc de naixement és Vernet. ¿La teva família també n'és?*

—No, la meua família és mig de Perpinyà i mig de Tarragona. Jo he viscut molt de temps a Montpeller, després a Barcelona... No puc dir que tingui dues cultures, però... bé, és difícil d'explicar, aquesta història. Sempre he tingut moltes relacions aquí i també amb França: de música, de llibres, de tot. Musicalment tinc molta influència del que es feia aquí als anys 70: l'època del Rock Laietà, Toti Soler i tot això. Ho vaig viure bastant, ja que em movia dins aquest cercle. Al mateix temps, a França també es vivia l'èpo-

ca més interessant del rock'n'roll. Sempre em trobo a mig camí de dues cultures; bé, no de dues cultures, ja que és la mateixa, però... és difícil. És com un cas d'esquizofrènia, d'esquizofrènia cultural.

Es impossible d'explicar a un francès la realitat d'aquí. Els francesos sempre tenen el seu clixé. Una visió gairebé turística d'aquí, totalment falsa, i molt espanyolista. Els agrada molt l'espanyolisme, als francesos: toros, paella, tapes... És molt difícil per a mi explicar a un periodista francès la part cultural catalana de la meua música sense parlar d'un clixé turístic. No puc parlar de Mompou, Pau Riba, Sisa, Josep Pla, Francesc Pujols o Salvat-Papasseit a un periodista francès. Per ells només compta Miró, Dalí, el flamenco i res més. Tinc una part importantíssima de la meua vida que és Figueres, l'Empordà, l'Ona Laietàna, la Dharma, Pau Riba.

Em diuen que si sóc mig català, català, espanyol, francès... de tot. Visc una situació increïble. El meu disc *Ragazzin The Blues* va ser un dels nominats per a l'Èxit d'Or de la música catalana de l'any 1992. A França et diuen que això què és, no els interessa. Tinc dues vides.

—*Això també es reflecteix en la distribució dels teus discos.*

—Des de fa un any que a França ja no tinc cap problema amb la distribució. Després de quinze anys ho he aconseguit. En canvi, aquí no tinc cap distribució. És una paradoxa total.

—*¿Has fet col·laboracions amb altres músics de la Catalunya Nord?*

—Amb l'únic amb qui he col·laborat és amb en Gerard Jacquet. Treballarem junts en el pròxim disc. Farem una barreja de música i poesia. Hi col·laboraran en Gerard Jacquet, en Patrick Gifreu i l'Enric Casassas. No seran cançons, s'hi recitaran poesies. És una cosa que no existeix a l'estat francès; allà és increïble un recital de poesia. Aquí això funciona.

—*A mitjan anys 80 formes la Bel Canto*

Orchestra i et dediques exclusivament a la música d'arrels populars. En els teus discos es barregen tangos, boleros, havaneres, blues, rock'n'roll...

—Sí, és com una mena de ball amb un tractament personal.

—*¿Per què utilitzes instruments de juguina, per la nostàlgia de la seva sonoritat?*

—No va anar així. Quan es va formar la Bel Canto Orchestra, la idea era de fer una orquestra de juguina tipus big band, amb saxofons de plàstic. Ara només en conservem el piano, de juguina. Però darrere tot això no hi ha cap teoria, ni tampoc cap avantguardisme musical.

—*He llegit que va ser John Cage, el qual havia treballat amb instruments de juguina, qui te'n va donar la idea.*

—Sí, em penso que en un moment donat he fet una barreja d'aquest mena d'avantguardisme occidental, tipus John Cage, amb la música popular, i també he fet versions de rock'n'roll —com el “Honky Tonk Woman” dels Rolling Stones— amb pianos de juguina. També és una esquizofrènia musical: avantguardisme i música popular. Però, sobretot, em considero un músic de ball.

—*En un mateix disc fas una mena de viatge a través d'estils i cultures —un tema et suggereix l'ambient d'un cabaret parisenc dels anys 30, i a continuació se sent un tango, una havanera, un nocturn dedicat a Salvat-Papasseit—, però en canvi el disc en conjunt té una uniformitat sonora.*

—És l'antiga història de la voluntat d'universalisme, però amb arrels molt fortes. No es tracta de barreges musicals, culturals, de la *world-music*... Ahir vaig llegir una entrevista a la Dharma molt interessant. Parlaven del fet de treballar amb música d'arrels molt fortes i a la vegada de l'universalisme, però amb aquesta evidència de les arrels de la música popular.

“No sóc un catalanista pur, però no suportó l'espanyolisme, no puc.”

CARME PUERTOLAS

—*Pascal Comelade: un somniador, bohemí, individualista i, sobretot, nostàlgic...*

—La meua nostàlgia és una nostàlgia del futur en general. No tinc cap nostàlgia del passat, tinc nostàlgia de la vida en general.

—*¿Erik Satie és només una influència musical?*

—Satie és únic en aquest segle. Seria un model, un ideal humà i musical. Erik Satie és un personatge humà molt important. No és només la seva producció artística el que m'interessa d'ell, sinó la seva actitud davant el món de la cultura, el món en general.

—*Parla'm de les referències literàries en la teua música.*

—M'interessa tota la gent de l'Europa d'aquest segle que treballa amb jocs de paraules, amb jocs de mots: Artaud, el surrealista francès Robert Desnos, Pere Quart, Papasseit... Amb l'Enric Casassas compartim l'interès per tota aquesta histò-

ria. La paraula, el joc amb els mots i la vida quotidiana. Penso que no som “artistes”. A mi, no m'interessa “l'artista” que fa una exhibició. Per davant el músic o del poeta hi ha la vida normal de cada dia. La teua poesia o la teua música resulten de la teua actitud en la vida. Una persona que digui “sóc un artista”, no m'interessa. És per això que m'agrada gent com Salvat-Papasseit o Satie, i és per això que no sóc un avantguardista. Em penso que tampoc no sóc un professional de la vida cultural; la meua idea de la cultura no és aquesta. M'agrada gent com en Sisa, o com l'Ovidi Montllor, que ha tingut una vida increïble: ha estat cambrer, futbolista, ha fet teatre, cançó... És un artista amb una vida plena.

—*Entre els teus projectes hi ha també un llibre...*

—Sí, un tipus d'enciclopèdia musical sobre curiositats de la música catalana que publicarà l'editorial El Trabucaire.

—*Tu vius a Vernet, però els altres com-*

ponents de la Bel Canto viuen tots a Barcelona. ¿Com us organitzeu a l'hora de treballar?

—És una banda molt cosmopolita: hi ha un danès, un americà, però tots viuen a Barcelona, menys un que viu a Rotterdam. Normalment jo treballo a Vernet, els truco i ens trobem a Barcelona per assajar.

—*¿Quin públic tens a l'estat francès?*

—Actualment és problemàtic, perquè hi ha una mena de “moda” en tota aquesta història. França no és un país realment interessat per la cultura. És un país que funciona per fenòmens de moda. No hi ha cap producció cultural, només consum de cultura. No és com fa temps, quan París era la capital cultural d'Europa. Tot això s'ha acabat. Aquest any es parla molt de mi, i cal parar-hi compte.

—*Sembla que no t'agradi. ¿És per la teua voluntat de defugir la comercialitat?*

—No és això, el que no m'interessa és el ghetto cultural, que és una reacció. A

mi, m'interessa l'acció cultural. Fa vint anys que faig de músic. He fet autoproduccions, he dirigit petits segells discogràfics, he fet tota mena d'opcions dins un ghetto cultural que ara ja no m'interessa. I no pas perquè ara estigui en una companyia gran. Actualment és difícil ser músic a Europa. Jo tinc un so totalment lliure, no tinc cap contracte d'artista, sóc lliure en el treball de producció dels meus discos, jo decideixo com sonaran.

—¿Notes molt la diferència entre el teu públic d'allà i el d'aquí?

—Sí, totalment. El públic d'allà és molt arty, de moda, avantguardista. A França tinc una imatge de músic avantguardista, i jo no ho sóc. Treballo amb la música popular de tota la vida. M'interessa l'avantguardisme, sí, però el dels anys 30 o 40. Aquí, em penso que tot és més evident, no calen gaires explicacions.

—¿Has tocat mai a València?

—Mai, mai. Em sembla que allà no em coneix ningú, només l'Ovidi Montllor, de qui sóc molt amic. Tinc molt bona relació amb gent de València, com l'Ovidi; amb gent de Mallorca, com el dibuixant Max; amb la gent de Figueres... Es més fàcil

parlar-hi que no pas amb la de Barcelona. Són tipus marginals, i potser a vegades més preocupats per les coses, més sensibilitzats... No sé ben bé a què és degut. M'agrada molt la Marxa Mora. Tinc editada una versió que vaig fer de la Marxa Mora d'Adam Ferrero.

—¿Com és el teu nou disc Trafic d'abstraccions?

—Hi ha cançons d'en Sisa, d'en Bob Dylan, música de pel·lícules, una sardana. També conté un text d'en Patrick Gifreu. Aquí encara no ha sortit, estic buscant un distribuïdor.

—¿El mestissatge és el futur de la música?

—No, això és un discurs que funciona molt a França i a països amb poca cultura. No m'interessa. No és natural. A mi m'interessa la Maria del Mar Bonet, la seva trajectòria, la seva vida musical: històricament, culturalment, musicalment és fantàstica. No és un càlcul, és la història, la cultura, això m'interessa. En Peter Gabriel, no. Un cantant japonès, amb un guitarrista flamenc i un percussionista africà... no és la història, la vida normal, és una teoria. Actualment hi ha poques coses realment fortes.

—¿Quina música escoltes? ¿Què compres?

—Tota mena de música popular: cançó italiana; de tota mena. No m'interessa la música comercial que es fa ara. Potser és un problema de generació. Jo crec realment que el rock va morir fa vint anys. Tinc trenta-vuit anys i el problema és que he viscut el rock'n'roll quan va sortir, l'època de Hendrix i tot això.

—¿Rock català?

—Uf... Passa el mateix que a tot arreu: França, Itàlia.. Per mi el rock'n'roll es va morir fa vint anys. Actualment es fa mala música, amb unes lletres de merda. Aquí és un fenomen amb connexions de tipus nacionalista. Musicalment no m'interessa. Vaig llegir una entrevista als Sopa de Cabra en què explicaven per què ara canten en castellà. Això és una altra història, a mi no m'agrada. La història del Sisa amb Solfa, l'entenc perfectament, però aquí hi ha un toc d'espanyolisme que comença a cansar-me una mica. No sóc un catalanista pur, però no suportó l'espanyolisme, no puc. Cap tipus d'espanyolisme. No es tracta de nacionalisme, sinó de ser coherents.

Montse Ané

¡¡Aquest estiu

posa't **AL fresco!!**

Obert tots els dies de 12 a.m. a 3 a.m.

Els divendres, actuacions.

Avinguda Blasco Ibàñez, 134.

(bardissa central)

Trabajos de 47 jóvenes artistas participantes en

ALLERS D'ESCULTURA

dirigidos por

Angel BADOS

Juan HIDALGO

Antoni MUNTADAS

HOMENAJE

MIGUEL HERNANDEZ

50x50 recoge originales de 47 artistas en el centenario del nacimiento del poeta del pueblo

ABAD	BROSSA	GINESTAR	RAMOS
AGUILAR	CAIVO	HERAS	RAVENTÓS
AGULLO	CANDELA	PIJUAN	RIPOLLES
ALFARO	CARRILLO	LASTRES	RODES
ANZO	CASAMADA	LAU	SEMPERE
ARGIMÓN	CASTEJÓN	LORENZO	SOLER
ARMENGOLO	CHANA	S. MARCO	SORIA
AZORIN	DOIZ	A. MARCO	TEIXIDOR
BAYARRI	ESCOLADO	MARÍA	VENTO
BENASSAR	GABINO	MESTRE	YTURREALDE
BLANCO	GARRIGA	M. HAVILA	ZAMORANO
BLASCO	BAZQUEZ	MIBO	
BOIX	GENOVÉS	NAVARRO	

9 junio-15 julio

9 junio-15 julio

en colaboración con la Facultad de BB.AA. de Valencia en colaboración con el Institut de Cultura Juan Gil-Albert

SALA PARPALLO PALAU DELS SCALA

Cl. Anderer, 5. Tlf. (96) 3923077-3920001 - Fax 3914678 Pça. Marlieses, 4.
Horario: Martes-Viernes: 10.30-13.30 y 17-21 h.
Sábados: 17-21h. Domingos: 10.30. Lunes cerrado

DIPUTACIO DE VALENCIA